

SUPERNATURALITATE,

S E U

DE PROPRIA RATIONE ET EXCELLENTIA,
quâ res supernaturales à rebus naturalibus differunt,

NOTIONES QUÆDAM THEOLOGICÆ.

Authore CAROLO DU PLESSIS D'ARGENTRÉ,
Socio Sorbonico, & è Sacra Facultate Parisiensi Doctore Theologo.

H. J. 7. 57.

(1).

PARISIIS,

Apud ANTONIUM DEZALLIER, in vico San-Jacobæo, ad Coronam
Auream.

Anno M. DCC. VII.

CUM PERMISSU REGIS.

REPUBLIQUE FRANÇAISE

1793

LIBRAIRIE KATZNER ET F. C. LEBLANC

10, rue de la Harpe, à Paris

NOTIONNES, ROYAL M. THEOLOGICAL

LIBRAIRIE KATZNER ET F. C. LEBLANC

10, rue de la Harpe, à Paris

PARIS

Ant. ANTONIUM DEVALLE, in vico San-Jacobi, 41

Anno M. DCC. VII

CUM PERMISSU REGIS

P R Æ F A T I O.

QUò majori dignitate & excellentiâ res supernaturales naturalibus præstant, eò difficilius investigari genuina ac propria ratio potest, quâ hæc ab illis, infinito velut intervallo, sejunguntur. Nemini igitur mirum esse debet, si in hoc argumento, quod adeò humanæ rationis aciem superat, ut pro sua magnitudine & sublimitate vix attingi possit ac percipi, Theologi rem tantam & sanè arduam, diversa ex parte, nec uno intuitu spectantes, varii in varias sententias abierint. Omnes quidem uno ore consentiunt, istud demùm esse supernaturale, quod naturæ nec debetur, & ipsius vires ac conditionem excedit: ab iis tamen si inquiratur, quænam sit primaria illa ratio & vera forma, per quam res supernaturalis naturalibus præcellit, tùm verò hæcere ipsis animus, hucque ac illuc distrahi, nec quò inclinet, facile statuere. Hinc alii cum S. Thoma supernaturalitatem in intima quadam Divinitatis, *sicut in se est*, communicatione & participatione constituunt (quam quidem sententiam plurimi Theologi sequuntur.) Alii supernaturalia definiunt, *quæ ad ordinem visionis beatificæ pertinent*, naturalia verò, quæ ab hoc ordine remota sunt. Aliis placet supernaturalitatem in ordine ad Deum, *ut est actus purissimus*, consistere. Nonnulli asserunt entia supernaturalia esse illa, quæ simpliciter sunt *Ordinis Divini*, naturalia autem, quæ ad hunc ordinem non spectant: quæ opiniones in ipsam Doctoris Angelici sententiam recidunt.

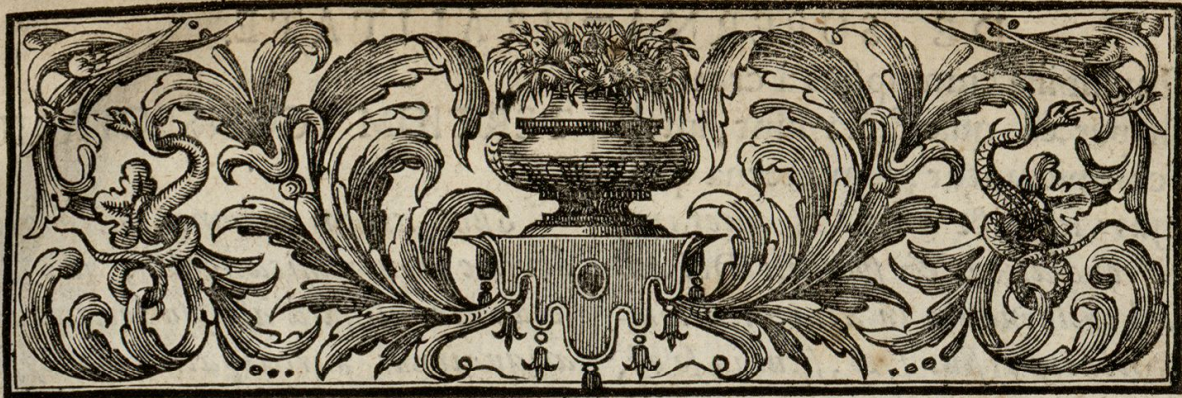
Alii censent supernaturalia à naturalibus in eo differre, quòd illa Deum, ut in Personis trinum, hæc verò ut in natura unum, respiciant. Quidam volunt in connexionione cum gratia sanctificante positam esse supernaturalitatem. Nec prætereunda est singularis opinio Scoti in Prologo q. 1. n. 20. *ad quæstionem*, & in 4. sentent. dist. x. q. 8. n. 9. ubi de supernaturalibus sic ait: *Naturale & supernaturale non distinguunt naturam alicujus in se, sed tantùm in comparatione ad agens: ideò enim dicitur aliquid supernaturale, quia à supernaturali agente: naturale verò, quia à naturali agente.* Scotus tamen quædam esse agnoscit, putà gratiam, & gloriam, quæ per se exigunt, ut à supernaturali agente producantur. Nominales autem, duce Ochamo, contendebant, nihil repugnare à Deo condi creaturam rationalem, ad cujus naturalem constitutionem Sanctitas pertineat, & impeccabilitas, tamquam aliquid hujusmodi naturæ proprium ac debitum. Major in 4. sent. dist. 49. a. 5. disp. 25. docet creaturam à Deo produci posse, cui visio Dei sit *connaturalis*. In eandem sententiam nonnulli recentiores propendent. Quod certè nimis favere videtur falsæ opinioni Carthesianorum, qui rerum, & naturalium, & supernaturalium, essentiam à libero Dei arbitrio ita pendere volunt, ut quæ in hoc rerum statu naturalia sunt, eadem in alio rerum ordine (Deo ita volente) supernaturalia esse possint; & vicissim, quæ nunc

supernaturalia sunt, eadem in alio rerum statu vi divinæ voluntatis naturalia esse queant. Id verò tùm Scripturæ Sacræ, tùm Sanctorum Patrum doctrinæ contrarium esse Theologi vulgò docent. Postremùm non desunt, qui, cùm nulla ex sententiis modò allatis satisfacere ipsis videatur, asserere non dubitent, nullam absolutam perfectionem rerum omnium supernaturalium communem, vi cuius id quod naturæ supernaturaliter communicatur, cuilibet naturæ, quæ possit excogitari, omninò indebitum sit, reperiri posse; atque adeò in singulis rebus supernaturalibus propriam aliquam & singularem supernaturalitatis rationem, non autem communem, investigari oportere.

Quid autem de hac celeberrima gravissimæque controversia sentiendum putem, satis declarabunt breves quædam propositiones hîc traditæ, & ubi opus est, validissimis argumentis confirmatæ, quibus doctrina S. Thomæ de rebus supernaturalibus sic explicatur, ut aliæ opiniones aut refelli facillè possint, aut cum Doctore Angelico penè omnes in concordiam revocari.

Verùm non satis ad hujus operis utilitatem præstitisse me arbitrarer, si in mera quæstionum Theologicarum, quæ tamen per se gravissimæ sunt, investigatione ac speculatione sisterem, nec ea Fidei & morum principia ob oculos ponerem, quæ non tantùm ad divinorum Mysteriorum contemplationem, sed etiam ad excellentiorum virtutum praxim & exercitium animum attollerent. Quamobrem petitas è Scriptura Sacra sententias quasdam subjunxi, quæ summa illa Dei erga homines beneficia memorent & commendent, quibus admirabili & planè singulari modo *naturæ divinæ consortes* efficiuntur, & quibus Fideles omnes ad cœlestia erigi, atque ad ipsius Dei amorem accendi inflammarique debent. Nam si in magni beneficii loco poni debet, quòd hominem *ad imaginem & similitudinem suam*, hoc est, rationis participem, præ tot inanimatis rebus, Deus efformaverit, multò majus certè & excellentius donum est, quòd primos parentes eximiis dotibus naturæ creatæ adjectis neque debitis ornatos ad supernaturalem sui-ipsius possessionem summâ benignitate evexerit. Est autem illud longè maximum infinitæ misericordiæ divinæque liberalitatis prodigium, quòd post lapsum generis humani, in primo scilicet Parente, tamquam in capite, comprehénsi, miseros & perditos homines ita dilexerit, *ut unigenitum suum daret*, qui homo factus & *formam servi accipiens*, genus redimeret humanum, viamque ostenderet salutis, amissumque cœlestis hæreditatis adeundæ jus nobis recuperaret.

Itaque duas partes hic Tractatus complectetur. Quarum quidem in alterâ primùm docebimus, in quo sita sit ipsius supernaturalitatis propria ratio & essentia: in alterâ verò insigniora Scripturæ loca seligemus de iis Mysteriis, in quibus supernaturalitas præcipuè elucet, quæque ad prædicandam Dei gloriam, summamque ejus in nos charitatem, & ad excitandam nostram in Deum pietatem maximè conferunt; videlicet de cœlesti & æterna felicitate, ad quam homines conditi ac redempti sunt, & de Incarnatione Verbi Divini in utero B. Virginis.

D E

SUPERNATURALITATE,

S E U

DE PROPRIA RATIONE ET EXCELLENTIA,
quâ res supernaturales à rebus naturalibus differunt,

NOTIONES QUÆDAM THEOLOGICÆ.

PRIMA PROPOSITIO.

DEUS se ipse extra se communicare potest, aut sicut est in se simpliciter & absolute, aut aliâ ratione, quàm eâ, quâ est in se: hoc est, finis & terminus divinæ communicationis, aut ipse Deus est, sicut est in se; aut non est ipse Deus, quemadmodum in se est.

SECUNDA PROPOSITIO.

Duplicis generis est communicatio, per quam Deus aliter, ac in se est, communicatur. Unum genus est ejus communicationis, quâ Deus se communicat secundum aliquid ab ipso derivatum atque distinctum, quod istius communicationis terminus sit. Sic Deus

in creando homine se communicat & participandum præbet, cum hominem facit ad imaginem & similitudinem suam, ei largiendo animam intellectu & voluntate præditam. Alterum genus communicationis est, cujus quidem terminus est Deus, at non sicut in se est; sed quatenus ex aliis rebus & objectis cognitis ejus notitia deducitur. Hæc autem posterior communicatio duas partes habet; unam, quâ naturali modo ex rerum creaturarum contemplatione ad cognitionem Dei provehimur, cum per aspectabilia mundi omnipotentia divina, sapientia & bonitas nobis innotescunt: ut enim ait Apostolus ad Rom. i. Quod notum est Dei, manifestum est in illis, Deus enim illis manifesta-

vit. Invisibilia enim ipsius à creatura mundi per ea quæ facta sunt, intellecta conspiciuntur, sempiterna quoque ejus virtus & divinitas: alteram, quâ ex revelatione & speciali Dei auxilio ad obtinendam in alia vita communicationem ipsius Dei, sicut in se est, ordinamur atque perducimur; quæ dispositio potissimum Fide, Spe, & Charitate efficitur.

TERTIA PROPOSITIO.

Deus, ut in se est, eo solo communicationis genere extra se communicari potest, quod quantum ad modum, quo divina communicatio recipitur, nullam infinitatem in recipiente secum importat; quia scilicet solus Deus perfectam infinitationem, cum in omni, tum in aliquo singulari genere habere potest.

PRIMUM CONSECTARIUM.

Si Deus, ut in se est, spectetur, ipse nullius divinæ communicationis ad extra finis & terminus esse potest, nisi definito modo à natura creata recipiatur.

ALTERUM CONSECTARIUM.

Non eo omni modo, quo Deus in se est, naturæ creatæ communicari potest, ideò quod plures perfectiones habeat, quæ non nisi modo infinito attingi possunt: qualis est independentia, æternitas, immensitas, immutabilitas, omnipotentia, & aliæ hujusmodi, quæ aliquam infinitatem absolutam in naturam, cui insunt, secum essentialiter inferunt.

TERTIUM CONSECTARIUM.

Sunt autem innumerabilia genera divinæ communicationis, quâ Deus secundum aliquid ab ipso derivatum & aliquatenus participatum se ipse ad extra communicare potest. At definitum quoddam genus est divinæ communicationis, cujus proprius finis & terminus sit Deus ipse, sicut in se est.

QUARTA PROPOSITIO.

Deus, qualis in se est, duplici ratione, ut ex divina revelatione accepimus, secundum definitum quendam modum, naturæ divinæ communicationem recipienti se communicat; tum, scilicet, ut in se est, omninò clarè & apertè videndus, & amore beatifico perfruendus; tum sicut in natura divina propriè subsistit. Etenim Verbi Divini subsistentia, quam Græci vocant hypostasim, naturæ humanæ per Incarnationem realiter communicata est, cum Verbum caro factum est, & habitavit in nobis. Cui mysterio adjuncta est Dei-patris dignitas, quæ ad humanam Christi naturam, ut hypostasi Verbi Divini subsistentem, atque adeò ad ipsum Deum, sicut in se est, terminatur. Fideles autem nunc Deum vident per speculum in ænigmate; tunc autem (si ad felicitatem sibi preparatam bonis operibus cum Dei gratia pervenire studuerint) facie ad faciem; inquit Apostolus 1. Cor. 13. Item Joannes ait 1. Epist. c. 3. v. 3. Nunc filii Dei sumus, & nondum apparuit quid erimus. Scimus quoniam cum apparuerit, similes ei erimus: quoniam

videbimus eum sicuti est. *Hanc autem visionem consequetur beatificus amor, quo Deo ipso proximè perfruemur. Quare sanctus Thomas 1. p. q. 25. a. 6. ad 4. ait tria esse, quæ dignitatem quamdam habent infinitā. Humanitas Christi, inquit, ex hoc, quod est unita Deo; & beatitudo creata, ex hoc, quod est fruitio Dei; & Beata Virgo, ex hoc, quod est Mater Dei, habent quamdam dignitatem infinitam ex bono infinito, quod est Deus: & ex hac parte non potest aliquid fieri melius eis, sicut non potest aliquid melius esse Deo.*

QUINTA PROPOSITIO.

Deum, ut in se est, ullius divinæ communicationis ad extra sic esse finem, ut hæc communicatio ad naturam rei creatæ, hujusmodi communicationem recipientis, propriè pertineat, tanquam aliquid ipsi naturaliter insitum ac debitum, velut ad naturam hominis propriè pertinet, ut sit animal rationale, omnino repugnat.

Probatur, quia repugnat naturam creatam esse Deum. Atqui si Deus, quatenus in se est, alicujus divinæ communicationis extra se factæ sic terminus esset, ut hæc communicatio ad naturam rei creatæ ejusmodi communicationem recipientis, tanquam aliquid ipsi naturaliter insitum pertineret, tum illa natura, hoc ipso, quod communicationem divinæ naturæ, sicut in se est, tanquam aliquid ad naturalem suam constitutionem propriè pertinens reciperet, ipsa Deus foret. Confirmatur assumptio. Nam ex facta hypothese, illa natura, cui

natura divina, sicut in se est, communicaretur, ejusdem esset ordinis, ac Deus ipse, atque adeo haberet esse divinum, ut sibi proprium & insitum. Ergo tunc illa natura vi naturæ sibi communicatæ ipsa Deus foret. Quod quidem apertè repugnat. Quocirca S. Thomas 1. p. q. xii. art. 4. asserere non dubitat nullum intellectum creatum per sua naturalia divinam essentiam, sicut in se est, videre posse, quia *lumen gloriæ, inquit, non potest esse naturale creaturæ, nisi creatura esset naturæ divinæ. Quod est impossibile; per hoc enim lumen fit creatura rationalis Deiformis.*

Obicies: Quicquid in natura creata definito modo potest recipi, ad naturā rei creatæ propriè pertinere potest. Atqui aliqua communicatio Dei, ut in se est, definito modo in natura creata potest recipi. Ergo aliqua communicatio Dei, ut in se est, ad naturam rei creatæ propriè pertinere potest.

Ad majorem propositionem hanc distinctione respondemus: quicquid in natura creata definito modo recipi potest, *ut aliquid naturæ proprium ac debitum, ad naturam rei creatæ propriè pertinere potest; conceditur. Quicquid in natura creata definito modo recipi potest, tanquam aliquid ipsi adveniens & indebitum, gratuitoque beneficio concessum & adjunctum, ad naturam rei creatæ propriè pertinere potest; negamus.* Assumptionem similiter distinguimus: aliqua communicatio Dei, ut in se est, definito modo in natura creata potest recipi, *ut aliquid illi naturæ adveniens & indebitum, gratuitoque beneficio adjunctum, concedimus: definito modo*

recipi potest, *ut aliquid naturæ propriū, ac debitum*, negamus: atque adeò negamus consequentiam. Nempe ex hypothesi, quod illa communicatio Dei, ut in se est, ad propriam rei alicujus conditionem & naturam pertineret, tum ista natura, in qua hujusmodi communicatio reciperetur, ejusdem esset ordinis, ac Deus, divinamque proprietatem haberet, atque adeò (quod est contra hypothesim) non jam definito modo, sed infinito, illam divinæ naturæ, ut in se est, communicationem reciperet, nec jam esset natura creata, sed divina.

PRIMUM CONSECTARIUM.

Nec visio clara, quæ Deus, sicut in se est, apertè conspiciatur, nec ipsius Dei possessio per amorem beatificum, neque unio hypostatica subsistentiæ divinæ ad naturam ullius rei creatæ hujusmodi communicationem recipientis propriè pertinere potest, tanquam aliquid naturaliter insitum ac debitum.

Objiciunt. Hujusmodi communicationes Dei, ut in se est, naturaliter fieri repugnat: Ergo easdem supernaturaliter fieri implicat. Sic enim spirituales substantiæ, quia per se constitutæ sunt extra limites oculi corporei, nullâ virtute supernaturali ab oculo corporeo videri possunt. Itaque si ullam communicationem ipsius Dei, sicut in se est, naturaliter fieri posse repugnat, ergo nec etiam ullo supernaturali auxilio id fieri poterit.

Consequentiam negamus, quia, scilicet, aliud est rem ex naturali sua conditione spectari, aliud eam in quolibet statu possibili considerari. Exem-

plum autem oculi corporei allatum non est ad rem: oculus enim corporeus nullam omnino habet, ne quidem obedientialem potentiam, aut habitudinem, ad videndas res spirituales: secus vero dicendum de intellectu creato, respectu Dei (qui est primum intelligibile) ut in se videndi.

Instabis. Præcipuum superioris consecrarii fundamentum in eo positum est, quod si communicatio ipsius Dei, sicut in se est, ad naturam alicujus rei creatæ per se propriè pertineret, ejusmodi natura creata vi naturæ divinæ sibi communicatæ ipsa Deus foret. Atqui hæc eadem ratione demonstraretur, etiam si communicatio divinæ naturæ, sicut in se est, supernaturaliter recipiatur, nihilominus naturam creatā vi naturæ divinæ, ut in se est, sibi communicatæ, fore Deum. Ergo, &c.

Majorem propositionem hæc distinctione ad tollendam ambiguitatem explicamus. Præcipuum sententiæ nostræ fundamentum in eo positum est, quod si communicatio ipsius Dei, ut in se est, ad naturam alicujus rei creatæ per se propriè pertineret, hujusmodi natura creata Deus foret, quia natura divina ipsi communicaretur, *tanquam aliquid naturaliter insitum & debitum*; concedimus: hujusmodi natura creata Deus foret, quia natura divina ipsi communicaretur, *tanquam aliquid adveniens, & indebito gratuitoq; beneficio adjunctū*; negamus. Proindè falsa est minor propositio.

ALTERUM CONSECTARIUM.

Donorum supernaturalium essentiam Michaël Baius evertit, cum docet, ut fertur tertiâ propositione ex ipsius scrip-

is excerpta; ut bonis Angelis, & primo homini, si in illo statu perseverasset usque ad ultimum vitæ, felicitas (hoc est visio Dei, de quâ scilicet loquitur Baïus) esset merces & non gratia. Item propos. 21. Humanæ naturæ sublimatio & exaltatio in confortium divinæ naturæ debita fuit integritati primæ conditionis, & proinde naturalis dicenda est, & non supernaturalis. Item prop. 27. Integritas primæ conditionis non fuit indebita humanæ naturæ exaltatio, sed naturalis ejus conditio.

Eosdem errores in lib. 2. de statu puræ naturæ Jansenius reipsâ instauravit, licet aliis verbis, ubi scribit, illa dona, quamvis supernaturalia, naturæ puræ debita fuisse, nec sine injustitia homini à Deo potuisse denegari. Hîc probabimus (inquit Jansenius cap. 3. l. 2. de statu naturæ puræ.) ipsam quoque claræ visionis beatitudinem in regno Dei non posse negari creaturæ innocentis. Ergo clara Dei visio, si Baïo & Jansenio credimus, integræ hominis naturæ necessario debita erat, atque adeo per se non est supernaturale Dei donum. Nam ad essentiam doni supernaturalis pertinet, ut sit donum omnino gratuitum, quod à libero Dei beneplacito ita pendeat, ut nullatenus debitum sit: aut certè alioquin gratia jam non est gratia, ut ait Apostolus de justificatione, si hæc ex operibus, non autem ex supernaturali fide obtineretur. Sic enim ex Apostolo contra Baïum & Jansenium argumentamur. Si justificatio naturalibus operibus debita esset, tum gratia justificationis non esset gratia. Quod quidem repugnat. Ergo pariter si clara Dei visio integræ naturæ & Angelorum & hominis debita

esset, tum clara Dei visio non esset gratia. Gratia autem est vita æterna, inquit Apostolus.

Objicies 1º. Tertia propositio Baïi, quam citavimus, contineri videtur in cap. 11. lib. de correptione & gratia, ubi S. Augustinus ait, quod vita æterna in his qui liberantur, facta est donum gratiæ, quæ merces meriti futura erat, si non peccassent. Nec quidquam aliud docuisse videtur Baïus in lib. de meritis operum cap. 4.

Respondemus doctrinam Baïi de vitâ æternâ longè discrepare à sententiâ divi Augustini. Namque S. Augustinus censebat vitam æternam esse donum Dei supernaturale & gratis concessum, licet meritis redderetur, ut apertè tradit in epist. 105. & in lib. de gratia & libero arbitrio, ubi c. 8º. ait; Si vita æterna bonis operibus redditur, sicut apertissimè dicit Scriptura, quoniam Deus reddet unicuique secundum opera sua; quomodo gratia est vita æterna, cum gratia non pro operibus reddatur, sed gratis detur? &c. Ista quæstio nullo modo mihi videtur posse dissolvi, nisi intelligatur & ipsa opera bona, quibus æterna redditur vita, ad Dei gratiam pertinere. Idem docet lib. de correptione & gratia cap. 13. nec solum homini lapso, sed etiam in statu naturæ innocentis vitam æternam à visione Dei dependentem, tamquam donum Dei supernaturale habendam esse existimavit: ut liquet ex cap. 6. lib. 1. de Trinit. ubi alludens ad hæc Apostoli verba 1. Timoth. 6. Qui lucem habitat inaccessibilem, sic ait. Videri Divinitas humano visu nullo modo potest, sed eo visu videtur, quo jam qui vident,

non homines, sed ultra homines sunt. Item in epist. 106. de primo homine hoc pronuntiat, *cum sine gratia salutem non posset custodire, quam accepit, quomodo sine Dei gratia potest reparare, quam perdidit?* Item in lib. 12. de civit. Dei. cap. 9. *Confitendum est igitur cum debita laude creatoris, non ad solos sanctos homines pertinere, verum etiam de sanctis Angelis posse dici, quod charitas Dei diffusa sit in eis per Spiritum Sanctum, qui datus est eis; nec tantum hominum, sed primitus precipueque Angelorum bonum esse, quod scriptum est, mihi autem adherere Deo bonum est.* In eodem capite asserit, quod Angelos cum bona voluntate Deus creavit, simul eis condens naturam & largiens gratiam. Item in lib. 3. contra Maximinum, capite 15. affirmat hominem ad similitudinem Dei formatum, ideo fieri gratia filium, quia non est natura. Itaque cum S. Augustinus in cap. xi. lib. de correptione & gratia dicit vitam æternam, quæ in his, qui liberantur, facta est donum gratiæ, mercedem meriti futuram fuisse hominibus, si non peccassent, non absolute negat vitam æternam in statu naturæ innocentis gratia futuram fuisse, sed hoc tantum intelligit, eam non fuisse gratiam, comparatè ad eum modum, quo post lapsum hominis donum gratiæ fuit: quia scilicet, homine lapso, peccatoribus & malè merentibus per efficacia merita Christi confertur. At Baius tum in c. 2. 3. & 4. de meritis operum, tum in Apologia sua ad Pium V. disertis verbis cōtendit æternæ vitæ promissionē Angelis & primo homini factā, ad naturalem eorum constitutionem, quam legem

naturæ vocat, sic pertinuisse, ut vita æterna tunc non fuerit donum Dei supernaturale, quia debita erat; & ait in lib. de meritis operum cap. 2. quod bona opera ex lege naturæ ad illam consequendam per se sufficiant. Paucis rem enucleabo. Baius quidem existimabat vitam æternam, quoad modum, quo post lapsum hominis per merita Christi conceditur, esse gratiam, at eandem in statu naturæ integræ, ad naturalem hominis & Angelorum constitutionem pertinuisse. *In his, inquit, qui liberatione non eguissent, non fuisset donum gratiæ, sed tantum merces meriti.* Consentit tamen Baius, hanc gratiam dici, sed qua ratione, sic ipse explicat in apologia sua propos. ix. *In primis consideravi, inquit, sicut dicit D. Thomas 1. 2. q. 104. a. 5. gratiam duobus modis posse considerari; priore, secundum naturam rei, quæ gratia dicitur: altero, secundum rationem gratuiti, ut videlicet ideo aliquid gratia dicatur, quia gratis datur.* Juxta priorem modum necessum est, ut quidquid in uno aliquo gratia dicitur, etiam in alio quovis gratia dicatur, si modò in eo reperiatur. Juxta quem modum non est dubitandum, quin & bona opera, & vita æterna in primo homine gratia fuisset, si in illa rectitudine perseverasset. Nam juxta hunc modum, absque ullo scrupulo dicimus primum hominem creatum in gratia, &c. Sed quia Scriptura Sacra ex eo donum gratiæ dici intelligit, quia non ex operibus, sed gratis datur juxta illud Rom. 11. Si autem gratia, jam non ex operibus, alioquin gratia jam non est gratia: Ideo cum quaeritur, utrum dona homini in-

tegro in sua creatione concessa, dona gratiæ fuerint, non tantum considerandum est, utrum fuerint ejusdem conditionis, cum iis donis, quæ nunc per Christum regenerati consequimur, sed utrum eo modo gratis, & concessa fuerint, quomodo gratis homini lapsio dari intelliguntur, quæ in Sacris Scripturis sub nomine gratiæ commendantur, &c.

Hoc in loco deinde Baius contendit vitam æternam in statu naturæ innocentis gratiam propriè dictam, seu donum Dei gratuitum non fuisse, quia tunc non indignis, nec malè merentibus, neque ex meritis Christi concessa fuisset. Sed vanum est & fallax hoc argumentum. Licet enim vita æterna ante lapsum hominis non eodem modo fuisset gratia (hoc est, donum Dei gratuitum) quo post lapsum hominis, sicut D. Augustinus rectè docet, non inde conficitur, ut vult Baius, ergo ante lapsum hominis vita æterna non erat donum Dei gratuitum. At, inquiunt Baii defensores, nonne S. Augustinus, cujus testimonia Baius profert, eandem doctrinam contra Pelagianos tradidit, cum passim asserit, fieri non posse, ut Deus justus nulli obnoxiam peccato imaginem suam privare vitâ possit æternâ? Reponimus Baii & Jansenii asseclas hujusmodi testimoniis Divi Augustini perversè abuti. Nam S. Augustinus ex Scriptura Sacra contra Pelagianos pro certo ponebat, Adamum, æquè ac Angelos, supernaturali Dei gratia ad vitam æternam destinatum fuisse. Deus enim *in eis simul & condidit naturam, & largitus est gratiam*, ut ait Augustinus lib. 12. de Civit. Dei, cap. 9. quo

supposito, Deus justus hominem ad æternam vitam destinatum, si hic innocens permanisset, vitâ æternâ ipsi promissâ privare non potuisset.

Objicies 2°. Baius ipse in Apologia sua conqueritur, 21^a. è suis propositionibus damnatis, quam supra citavimus, malè excerptam fuisse. *Non enim dixi*, inquit, *humanæ naturæ sublimationem esse dicendam naturalem, & non supernaturalem: sed dixi, sic esse naturalem, ut tamen in nobis rectè supernaturalis dicatur: sicut visus diceretur supernaturalis in illis, quibus divinâ virtute per miraculum esset restitutus, ut patet ex cap. 10. ejusdem libelli de prima hominis justitia.* Reponimus ex hac ipsa Baii responsione perspicuum esse, humanæ naturæ sublimationem esse quidem supernaturalem juxta eum modum, quo ex meritis Christi post Adamum lapsum nobis conceditur; at ex sententia Baii illa sublimatio in statu naturæ innocentis per se absolutè supernaturalis non erat; eam enim in statu naturæ lapsæ supernaturale donum esse vult Baius, *sicut visus diceretur supernaturalis in illis, quibus divinâ virtute per miraculum esset restitutus.* Relinquitur ergò, ut oculo naturale est videre, nisi vitiatus sit, sic integritati primæ conditionis naturalem fuisse humanæ naturæ sublimationem. Eadem similitudine visus & auditus utitur Baius in cap. 4°. lib. de 1^a. hominis justitia; quo in loco quibusdam S. Augustini testimoniis, more suo, perperam utitur. Sed ex propria confessione damnari potest Baius, cum in apologia sua fateatur se docuisse vigesimam septimam è propositionibus sibi adscrip-

tis, quæ sic expressa est. *Integritas primæ creationis non fuit indebita humanæ naturæ exaltatio, sed naturalis ejus conditio, cujus necessarium sit absentia malum.* Ex hoc enim principio conficitur, humanæ naturæ sublimationem, & exaltationem in consortium divinæ naturæ, debitam fuisse integritati primæ conditionis. At hæc verba, *in consortium divinæ naturæ*, inquit Baius, à collectore adjecta sunt, *ut rem odiosam redderet.* Respondemus illa dicta, non quidem ad litteram, sed aliis verbis rem eandem significantibus, apud Baium reperiri. Nam in c. 4°. de prima hominis justitia Baius asserit ad naturam Angelorum, & hominis pertinere, ut adhæreat Deo: *Igitur non minus naturæ hominum, quam Angelorum est*, inquit, *quod apud eundem Psalmistam subditur: mihi adhærere Deo bonum est, & ponere in Domino Deo spem meam.* Et eadem est de reliquis primæ integritatis partibus demonstratio. Præterea in capite sexto totus incumbit, ut ostendat, quod vera justitia fuerit, primo homini naturalis; & in capite 8°. Theologos irridet tanquam Philosophiæ insipientiam sequentes, qui id solum homini naturale putant, quod jam nascentes ex parentibus trahunt: cætera verò, quæ ex Scripturis Sacris discimus nos in Adam accepisse, justoque Dei judicio in prima ejus transgressione perdidisse, & nunc, si electi sumus, solâ Dei misericordiâ in Christo recuperare, non ad humanam naturam, aut primam ejus institutionem, sed ad superadditam postea Creatoris liberalitatem referunt; putantes primum hominem ex inferiore quadam conditione,

in qua creatus erat, largitate Creatoris, per dona naturæ superaddita fuisse sublimatum, & in Dei filium adoptatum &c. quasi videlicet homo non fuerit naturaliter ad hoc conditus, ut soli Deo serviret, & postea beatitudinem possideret. Hic autem loquitur de cultu Dei, quo ad obtinendam Dei visionem pervenire possumus. Æquos rerum æstimatores jam rogamus, cum Baius disertis verbis docet ad naturam hominis pertinere, *ut Deo adhæreret*, & ea quidem adhæsiōe, quæ ad vitam æternam perduceret, Theologosque reprehendit, quod velint primum hominem *largitate Creatoris per dona naturæ superaddita fuisse sublimatum, & in Dei filium adoptatum*, an hujusmodi adoptio in filios Dei, & adhæsiō cum Deo, quæ ad vitam æternam conduceret, à consortio divinæ naturæ discrepet? Nullatenus igitur increpandus est collector Baianarum propositionum, quod 21^a. propositionem sic expresse- rit: *Humanæ naturæ sublimatio & exaltatio in consortium divinæ naturæ, debita fuit integritati primæ conditionis; ac proinde naturalis dicenda est, non supernaturalis.* Si quis etiam legerit caput nonum de prima hominis justitia, ubi Baius de appellatione rei supernaturalis agit, facile intelliget, quantum ejus doctrina à communi sententia Theologorum de supernaturalibus donis, tum Angelis, tum primo homini concessis, abhorreat. Cæterum laudanda est Baii modestia & religio, quod errores suos tandem agnoverit, decretisque Pii V. & Gregorii Summorum Pontificum se acquiescere professus

fectus sit, his verbis. *Ego Michaël de Bay, Cancellarius Universitatis Lovaniensis, & in eadem Professor Sacrae Theologiae, agnosco & profiteor me ex variis colloquiis & communicationibus habitis cum R. P. D. Francisco Toletio, Concionatore suae Sanctitatis, & ad hanc rem specialiter misso, super diversis sententiis & propositionibus jam olim à Sanctissimo D. N. Pio V. fœl. record. sub data Kal. Octobris 1567. & nuper à Gregorio XIII. moderno Pontifice Maximo, sub data 4°. Kal. Februarii an. 1579. iteratò damnatis & prohibitis, ita motum & eò perductum esse, ut planè habeam mihi persuasum, earum omnium sententiarum damnationem atque prohibitionem jure meritòque, ac non-nisi maturo judicio, ac diligentissima discussione præmissis, factam atque decretam esse. Fateor in super plurimas ex iisdem sententiis in nonnullis libellis à me olim & ante emanatam Sedis Apostolicæ super eis censuram, conscriptis, & in lucem editis, contineri & defendi, etiam in eo sensu, in quo reprobantur. Denique declaro, me impræsentiarum ab iis omnibus recedere, & damnationi à Sancta Sede factæ acquiescere, neque posthac ullam earum docere aut deffendere velle. Actum Lovanii die 24. Martii, anno 1580.*

De supernaturalibus beneficiis primo homini collatis Jansenius paulò aliter ac Baïus, loquitur, sed ille vim & essentiam donorum supernaturalium non minùs evertit, cum docet in lib. 2. de statu naturæ puræ cap. 3. regnum Cœlorum in visione Dei positum, naturæ humanæ, dum integra & innocens erat, sine justitiæ viola-

tione denegari non potuisse: sic enim ab eo inscribitur caput tertium lib. 2. de statu puræ naturæ: *Tertium argumentum, quia Regnum Cœlorum, quod supernaturalis ordinis est, non potest à pura natura separari sine injustitia.* Deinde hoc caput sic exorditur. *Contemplationem Dei, quam Christiani Regnum Dei, seu vitam æternam vocant, nullo modo creaturæ rationali, quantumvis innocenti deberi, sed ei citra omnem ejus culpam, tanquam supernaturalis ordinis, negari liberè posse Scholastici docent. Ex quo etiam capite quàm maximè in pura natura creaturam rationalem condi posse sentiunt, utpotè quæ alià inferiori felicitate beari possit. Præcedentibus argumentis probare conati sumus, non esse aliam rationalis naturæ beatitudinem, nisi quæ divino beneficio conceditur: hinc probabimus ipsam quoque claræ visionis beatitudinem in regno Dei, non posse negari creaturæ innocenti.*

Eandem doctrinam de Charitate tradit in toto ferè libro 10. de statu naturæ puræ, ac præsertim ad finem cap. 15. ubi sic ait: *Sed cum deest amor Dei, vitium in natura oritur gravissimum, imò omnium maximum, universorum caput & fons. Deficere enim à Deo radix est omnis mali in creatura rationali, & hoc ipsum naturali lumine deprehendi potest ei esse vitiosum, ex hoc ipso, quo naturaliter cognosci potest imaginem Dei debere dilectionem supremam super omnia veritati, justitiæ, æquitati, bonitati, rectitudini, hoc est Creatori suo, quatenus est norma incommutabilis omnis justitiæ, & æquitatis, & bonitatis, & rectitudinis. Nam sine dilectione istius*

incommutabilis veritatis, justitiæ, æquitatis, bonitatis, unoque verbo rectitudinis, quæ secundum solemnissimam Augustini doctrinam, & sexcentiis inculcatam, Deus noster est, nec ullo pacto naturæ viribus, sed tantum gratiæ Dei diligi potest, impossibile est creaturam rationalem esse veracem, esse justam, esse æquam, esse bonam, esse rectam. Quo in loco considerandum est, non alium verum Dei amorem, præter eum, qui supernaturalis est, & Charitas dicitur, à Jansenio admitti. Hæc autem doctrina secum ipsa pugnat. Etenim si gratia rationali creaturæ *sine justitiæ violatione* denegari non possit, si Charitas tam necessario naturæ rationali conveniat, ut sine ipsâ natura hominis vitiosa esset, nec posset esse verax, nec justa, nec recta, nec bona; planum est ac perspicuum hujusmodi gratiam ad propriam naturæ conditionem pertinere, atque adeò jam non esse gratiam strictè dictam, seu donum Dei omninò gratuitum & indebitum, quod à naturâ nullatenus exigatur, & naturalem ejus constitutionem excedat. Frustra Jansenius (in cap. 20. lib. 1. de statu puræ naturæ) respondet nihil omninò de ratione gratiæ tolli, licet *Deus aliquid sibi ipsi suisque attributis debere dicatur, non solum justitiæ, sed etiam clementiæ, fidelitati, magnificentiæ, sapientiæ, cæterisque attributis omnibus, ipsi denique misericordiæ & liberalitati, quæ quàm maximè gratiæ sunt operationis.* Alius est enim divinæ sapientiæ ordo, qui ad propriam rerum naturalium per se non repugnantium conditionem spectat, alius autem divinæ sa-

pientiæ ordo, qui ad eas res pertinet, quæ non ex propriâ conditione, neque ex solis principiis naturæ intrinsecis absolutè possibiles sunt, sed dumtaxat ex libero beneplacito Dei, gratuitoque munere naturæ indebito. Prior divinæ sapientiæ ordo *naturalem* rerum conditionem, posterior autem *supernaturalem* constituit. Itaque cum aliquid *naturale*, seu naturæ debitum dicitur, hoc ipso intelligitur & significatur, rem ex illis divinæ sapientiæ, justitiæ, & bonitatis legibus, sine quibus natura nulla est, aliter condi non posse. Quis enim nisi Manichæus (qui causam mali Deum malum facit) naturam ex primâ suâ constitutione malam ac perversam sibi finxerit? Gratia verò dona, cum ad posteriorem ordinem spectent, nequaquam ulli creaturæ ex propriâ ipsius conditione deberi, sed tantum indebito Dei munere concedi manifestum est.

Prorsus inane est aliud Jansenii effugium, cum ait (c. 20. l. 1. de natura pura) gratiæ propriissimè dictæ *solummodo repugnare opus creaturæ, cui illa debeatur*, ineptèque ad id probandum nonnulla D. Pauli & Augustini loca profert. Nam in celeberrimo Apostoli loco, *si autem gratia, jam non ex operibus, &c.* affirmatur quidem gratiæ repugnare, quod debeatur propter aliquod opus, at neque S. Paulus, neque D. Augustinus ullibi dicunt, hoc unum gratiæ repugnare, eam scilicet propter opera debeir, neque gratiam desinere esse gratiam, etiam si naturæ ipsi, si creetur, ex propriâ ejus conditione debeatur. Nam si nihil aliud gratiæ repugnat, nisi quod prop-

ter opera nostra debeatur, ergo naturæ munera, ut anima, corpus, & naturales utriusque vires, gratia Dei propriè dicentur, quia gratuito Dei beneficio nobis conceduntur, antequam ullum opus agamus, propter quod nobis debita sint. Hoc confectarium à Jansenio admittitur in eodem cap. 20. lib. 1. de statu naturæ puræ, nec abuti veretur quibusdam locis S. Augustini loquentis de gratia impropriè sumpta pro quovis beneficio gratuito. At quàm absurda sit ista Jansenii doctrina, hinc satis patet, quòd gratiã cum naturã apertè confundat.

SEXTA PROPOSITIO.

Duplex est rerum possibilium genus. Unum est earum, quæ ex propria conditione, & ex principiis naturæ intrinsecis (quæ necessarias & rectissimas divinæ sapientiæ leges supponūt) possibiles sunt, seu quæ per se non repugnant seorsum à libero Dei beneplacito & indebito naturæ beneficio, quo possibiles reddantur. Alterum genus est earum, quæ ex propria conditione, solisque principiis naturæ intrinsecis possibiles non sunt, sed dumtaxat ex libero Dei beneplacito, gratuitoque munere naturæ indebito.

Hæc propositio ex superioribus perspicuè colligitur. Namque, ex prima propositione, Deus se ipse ad extra communicare potest, aut *sicut est in se*, aut aliã ratione, quàm eã, quã in se est. Hic autem divinæ communicationis modus, qui ad res innumerabiles extenditur, per se absolutè possibilis est, sicut ipsa Dei omnipotentia ad naturam divinam necessariò pertinet. At ille communicationis modus, quo Deus, *ut in se est*, communicatur, ad naturam rei creatæ hujusmodi communicationem

recipientis propriè pertinere, tanquã aliquid naturaliter ipsi insitum ac debitum, nullatenus potest (ex 5. propositione) quia scilicet nulla res creata vi propriæ naturæ suæ habere potest, nec attingere id, quod solius naturæ divinæ proprium est. Iste igitur communicationis modus ex solis principiis naturæ intrinsecis possibilis non est, sed tantum ex libero Dei beneplacito & gratuito ipsius beneficio.

Objicies. Rerum naturalium possibilitas petitur etiam à divina voluntate, sine qua nihil produci potest. Ergò res supernaturales à naturalibus, quoad possibilitatem, non differunt.

Antecedens sic distinguimus. Rerum naturalium possibilitas à divina voluntate petitur, si habeatur præcisè ratio earum existentia, seu productionis, ad quam possibilitas reipsa terminetur, concedimus: si habeatur ratio earum possibilitatis metaphysicæ, seu non repugnantia, quæ petatur ex principiis naturæ propriis, negamus. Itaque inter possibilitatem rerum naturalium & supernaturalium hoc interest, quòd res naturales ex propriã conditione & ex principiis naturæ intrinsecis per se possibiles sint, seu per se non repugnent seorsum à libero Dei beneplacito & indebito beneficio, quo possibiles reddantur. At res supernaturales ex propriã conditione, principiisque naturæ propriis & intrinsecis possibiles non sunt, sed dumtaxat ex libero Dei beneplacito, gratuitoque munere naturæ indebito.

SEPTIMA PROPOSITIO.

Res simpliciter naturales vocamus eas, quæ ex propriã conditione, & ex

principiis naturæ intrinsecis non repugnant, seorsum à libero Dei beneplacito, quo sic possibiles reddantur. Supernaturales verò eas appellamus, quæ non nisi ex libero Dei beneplacito & gratuito ipsius beneficio possibiles sunt.

Hæc rerum naturalium & supernaturalium descriptio cum Sacris Litteris & doctrina SS. Patrum maximè concordat. Nam & in Scriptura, & apud SS. Patres, divinæ gratiæ dona gratuito Dei beneplacito, tanquam propriæ causæ, omninò adscribuntur. Res autem naturales, quantum ad suam existentiam, sunt etiam aliquatenus gratuita Dei dona. Præcipuum igitur rerum naturalium à supernaturalibus discrimen in diversa ratione cernitur, quâ utraque possibiles sunt, cum aliæ ex principiis naturæ propriis & intrinsecis non repugnent, atque adeò possibiles sint, aliæ non nisi ex libero Dei beneplacito gratuitoque beneficio possibiles reddantur. Supernaturalitatis causam in arcanum quoddam Dei beneplacitum refundendam esse perspicuè docet S. Augustinus *lib. 9. de Genesi ad litteram*, cap. 17. n. 32. & cap. 18. ubi res naturales à supernaturalibus sic distinguit. *Omnis iste usitatissimus cursus habet quasdam naturales leges suas, secundum quas & spiritus vitæ, qui creatura est, habet quosdam appetitus suos determinatos quodammodo, quos etiam mala voluntas non possit excedere. Et elementa mundi hujus corporei habent definitam vim, qualitatemque suam, quid unumquidque valeat, vel non valeat, quid de quo fieri possit, vel non possit. Ex his velut primordiis rerum, omnia quæ gignuntur, suo quæque tempore exortus, processusque sumunt, finesque*

& decessiones sui cujusque generis. Unde fit, ut de grano tritici non nascatur faba, vel de faba triticum, vel de homine pecus. Super hunc autem motum cursumque rerum naturalem, potestas Creatoris habet apud se posse de his omnibus facere aliud, quàm eorum quasi seminales rationes habent, non tamen id, quod non in eis posuit, ut de his fieri, vel ab ipso possit &c. Habet ergo Deus in se ipso absconditas quorundam factorum causas, quas rebus conditis non inseruit, easque implet, non illo opere providentiæ, quo naturas substituit, ut sint, sed illo, quo eas administrat, ut voluerit, quas ut voluerit, condidit. Ibi est & gratia, per quam salvi sunt peccatores. Propterea mysterium gratiæ hujus Apostolus absconditum dixit, non in mundo, in quo sunt absconditæ causales rationes omnium rerum naturaliter oriturarum, sed in Deo, qui universa creavit.

Hoc in loco S. Augustinus naturales quasdam leges, & rationes rerum quasi seminales distinguit à potestate, quam Creator apud se habet, ut possit de his omnibus facere aliud, quàm eorum quasi seminales rationes habent, resque administret, ut voluerit, quas ut voluerit, condidit. Prætereà mysterium gratiæ ex Apostolo absconditum esse ait, non in absconditis rerum naturaliter oriturarum rationibus causalibus, sed in voluntate Dei, qui universa creavit. Quod si quispiam objecerit, S. Augustinum res naturales, non secus ac supernaturales, divinæ voluntati adscribere, hoc à nobis responsum accipiet; à D. nimirum Augustino tradi, usitatum hunc naturæ cursum à libero Dei beneplacito pendere, tum ut præ alio rerum naturaliter etiam possibilem,

at numquam futurarum, ordine eligatur, tum ut reipsi producat. Attamen, quoniam sanctus Augustinus quasdam rationes *quasi seminales* in ipsis rebus naturalibus absconditas distinguit à mysterio gratiæ, quod absconditum ait esse in Deo, qui res administrat, ut voluerit, & potestatem apud se habet, ut possit de illis rebus facere aliud, quàm earum quasi seminales rationes habent, ex eodem Sancto Doctore conficitur, rationes quasi seminales rerum naturalium, si *quoad absolutam*, seu *intrinsecam* suam possibilitatem spectentur, à mero Dei beneplacito gratuitoque munere non pendere: alioquin intrinseca rerum naturalium possibilitas in arcano Dei beneplacito æquè abscondita esset, ac mysterium gratiæ. Quod quidem à sententiâ S. Augustini modò allatâ prorsus alienum est.

OCTAVA PROPOSITIO.

Res alio & alio modo possibiles sunt juxta diversam Dei communicationem. Aliæ enim ex propria conditione, & ex principiis naturæ intrinsecis, possibiles sunt, seu per se non repugnant, seorsum à libero Dei beneplacito, divinoque beneficio naturæ indebito, quo possibiles reddantur. Aliæ autem, non ex propria conditione principiisque naturæ intrinsecis, possibiles sunt, sed ex libero tantum Dei beneplacito, divinoque beneficio naturæ indebito, possibiles redduntur, quæ per se attinent ad id genus communicationis, cujus terminus sit ipse Deus, ut in se est.

Hæc propositio tum ex prima, tum ex secunda, tum ex quarta & quinta

perspicuè elicitur.

PRIMUM CONSECTARIUM.

Natura, quam res supernaturalis, seu ens supernaturale antecellit, res omnes complectitur, quæ ex propria conditione, principiisque intrinsecis possibiles sunt, seu non repugnant, seorsum à gratuito & indebito Dei beneficio, quo possibiles reddantur.

ALTERUM CONSECTARIUM.

Supernaturalitas in eximia quadam conjunctione & unione (aut reali & physica, qualis est hypostatica unio, aut intentionali, qualis est visio beatifica) cum ipso Deo, qualis in se est, spectato, præcipuè & primariò consistit. Præter hanc autem cum Deo conjunctionem, quæ proxima & immediata est, alia est minus proxima, quæ ad assequendam ipsius Dei, sicut in se est, possessionem disponit & per se ordinatur, ut sit virtutibus theologicis.

Hinc per Christum facti sumus divinæ consortes naturæ, ut ait Petrus Apostolus in 2. epist. c. 1. Quo loco utitur S. Thomas 1. 2. q. 62. art. 1. ubi docet supernaturalem hominis felicitatem in quadam divinitatis participatione consistere, ad quam sola divina virtute pervenire possumus.

Supernaturalitatem in quadam divinitatis, ut in se est, participatione positam esse alibi passim docet S. Thomas, præsertim vero in 1. 2. q. 110. a. 2. ad 2. ubi ait: *Quia gratia est supra naturam humanam, non potest esse, quod sit substantia, aut forma substantialis: Sed est forma accidentaliter ipsius animæ. Id enim quod substantialiter est in Deo,*

accidentaliter fit in anima participante divinam bonitatem. Secundum hoc ergo, quia anima imperfecte participat divinam bonitatem, ipsa participatio divinæ bonitatis, quæ est gratia, imperfectiori modo habet esse in anima, quam anima in seipsa subsistat. Est tamen nobilior quam natura animæ, in quantum est expressio, vel participatio divinæ bonitatis, non autem quantum ad modum essendi. Item 1. 2. q. 112. a. 1. in corpore articuli sic loquitur. Donam autem gratiæ excedit omnem facultatem naturæ, cum nihil aliud sit, quam quedam participatio divinæ naturæ, quæ excedit omnem aliam naturam, & ideo impossibile est, quod aliqua creatura gratiam causet. Sic enim necesse est, quod solus Deus deificet communicando consortium divinæ naturæ, per quamdam similitudinis participationem; sicut impossibile est, quod aliquid igniat, nisi solus ignis. Item in 3. p. q. 1. a. 10. ad primum dicit, quod gratia, quæ est accidens, est quedam similitudo divinitatis participata in homine. Item in 3. p. q. 3. a. 4. ad 3. respondet, quod assumptio, quæ fit per gratiam adoptionis, terminatur ad quamdam participationem divinæ naturæ secundum assimilationem ad bonitatem illius; secundum illud 2. Pet. 1. ut divinæ consortes naturæ, &c. Item 3. p. q. 62. a. 2. in corpore articuli Gratia secundum se considerata perficit essentiam animæ, in quantum participat quamdam similitudinem Divini esse. Eandem doctrinam communiter sequuntur Sancti Thomæ interpretes. Præ cæteris consulantur Joannes Vincentius relectione de gratia Christi q. 1. fol. 34. Curiel in 1. 2.

q. 110. dub. 1. *Albelda* 1. p. disp. 26. n. 9. *Caïetanus* in 1. p. q. 12. a. 5. & in 1. 2. q. 62. a. 3. & alibi passim, ubi supernaturalia dicit ad ordinem divinum spectare. Eadem loquendi ratione utitur *Antonius Perez* certamine 4. scholastico à num. 48. nec aliud ordinis divini vocabulo, præter aliquam Dei, ut in se est, communicationem intelligunt. Legatur etiam *Herrera* in 1. p. q. 1. d. 1. *Sossa* q. 1. Prolo. diff. 4. *Valentinus de Herice* 1. p. tract. 4. disp. 48. p. 3. *Gonetus* disp. 2. de essentia gratiæ art. 3. *Fasolus* 1. p. q. 12. a. 4. n. 22.

Nonnulli objectant explicari non posse, qua ratione Deus, ut in se est, se ipsum communicare & participandum præbere queat. Respondemus, rem de qua firmis argumentis constat, non idcirco in dubium revocandam esse, quia *modus rei* vix à nobis explicari possit. De re autem ipsa constat, nimirum quoddam esse divinæ communicationis genus, quæ Deus, ut in se est, se ipse communicat, hoc est, cujus proprius finis & terminus est Deus ipse, ut in se est. Id exemplo visionis beatificæ & Incarnationis Verbi divini facile intelligitur. Quod autem *modus*, quo fit ejusmodi communicatio Dei, ut in se est, vix à nobis percipiatur, communis est omnium mysteriorum difficultas.

Objicitur, res naturales aliquatenus etiam consortes esse divinæ naturæ & habere aliquam divinitatis participationem: ut natura hominis, qui conditus est ad imaginem & similitudinem Dei.

Respondetur duplicem esse modum,

quo fieri possumus consortes divinæ naturæ; unum quidem, quo Deus aliter, ac in se est, communicetur; alterum quo, sicut in se est, se ipse communicet; aut qui per se disponat ad assequendam communicationem Dei, ut in se est. Prior *naturalis* est, posterior, *supernaturalis*.

TERTIUM CONSECTARIUM.

Sublatà omni communicatione, quâ Deus, sicut in se est, se ipse ad extra communicet ex libero suo gratuitoque beneplacito, tum nihil omnino in rebus creatis absolutè & intrinsecè, seu quoad substantiam, supernaturale erit.

NONA PROPOSITIO.

Aliquam substantiam creatam, insitâ vi naturæ suæ, seu per se, supernaturalem esse omnino repugnat.

Probatur, quia, ex quinta propositione, implicat Deum, *sicut in se est*, ullius divinæ communicationis *ad extra*, sic esse terminum, ut hæc communicatio ad naturam rei creatæ hujusmodi communicationem recipientis propriè pertineat, tamquam aliquid ipsi naturaliter insitum ac debitum. Atqui si daretur aliqua *substantia* creata, quæ per se *supernaturalis* foret, tum ipsius Dei, sicut in se est, communicatio, ad naturam illius substantiæ propriè pertineret, utpote aliquid ipsi naturaliter insitum ac debitum. Quod apertè repugnat, ut retrò ostendimus.

Objicies. Accidens supernaturale dari non repugnat. Ergò similiter substantiam supernaturalem à Deo creari nullatenus implicat.

Consequentiam ideò negamus, quòd accidens supernaturale sit id, quo natura supra se ipsam extollitur. At naturalis substantia per se exigere non potest, ut supra naturalem suam conditionem extollatur. Quare S. Thomas (1. 2. q. 110. a. 2. ad 2^ū.) ait, *quòd omnis substantia, vel est ipsa natura rei, cujus est substantia, vel est pars naturæ, secundum quem modum materia, vel forma, substantia dicitur. Et quia gratia est supra naturam humanam, non potest esse, quòd sit substantia, aut forma substantialis: sed est forma accidentalis ipsius animæ.*

DECIMA PROPOSITIO.

Adveniens quævis forma, si per se supernaturalis sit, aut est ipsa Dei, sicut in se est, communicatio passivè recepta, aut quid continens cum ipsa, aut proximum effectum hujusmodi communicationis, sive consecrarium, aut aliquod adjunctum, aut veluti medium, quod ad supernaturalem finem divinæ istius communicationis per se perducere valeat.

UNDECIMA PROPOSITIO.

Solo lumine naturali cognosci non potest, an minimè repugnet, quoddam esse divinæ communicationis genus, cujus proprius finis & terminus sit Deus ipse, sicut in se est.

Probatur, ideò quòd Deuseo solo communicationis genere extra se communicari potest, quod, quantum ad modum, quo divina communicatio recipitur, nullam infinitatem in recipiente secum importat, ut in tertia propositione docuimus. Atqui

solo lumine naturali non potest certò innotescere, an communicatio divinæ naturæ, qualis in se est, ita fieri possit, ut, quoad modum, quo per se recipitur, nullam infinitionem in recipiente secum importet. Id enim certò cognosci nequit, nisi arcana divinæ naturæ & *profunda Dei* nobis aperiantur, simulque participes ejusdem scientiæ, quam Deus de se ipse habet. Solo autem lumine naturali, nec arcana divinæ naturæ, nec omnes ejus potestates, neque *profunda Dei* cognoscere possumus, neque fieri naturaliter participes ejusdem scientiæ, quâ Deus se ipse cognoscit & intuetur.

CONSECTARIUM.

Rerum supernaturalium cognitio à supernaturali revelatione omnino pendet.

Hoc perspicuè conficitur, cum ex duodecima propositione, tum ex tertio consectario octavæ propositionis, in quo stabilitur nihil omnino in rebus conditis supernaturale fore, si è medio tollatur omnis communicatio, quâ Deus, sicut in se est, se ipse gratuito beneplacito communicet ad extra.

DUODECIMA PROPOSITIO.

Substantia creata per se nullam habet facultatem, seu potentiam, omnino absolutam, neque perfectam & completam, at tantummodò inchoatam & imperfectam, atque, ut aiunt, obedientialem, ad recipiendas aliquas formas supernaturales.

Probatur, quia formæ supernaturales, & supra id omne, quod à potentia naturali exigitur, aut exigi potest, & supra qualcumque vires na-

turales per se positæ sunt. Potentia autem non est absoluta, neque perfecta, nisi ad aliquid, quod non sit supra ejus naturam. Nulla igitur substantia creata perfectam & completam potentiam ad recipiendas aliquas formas supernaturales naturaliter habere potest, sed tantum inchoatam & obedientialem.

CONSECTARIUM.

Nemo ad gratiam divinam se ipse disponere, nec præparare ullatenus potest.

Hæc est indubitata S. Augustini & D. Thomæ doctrina, quam Theologi communiter sequuntur, utpote in Scripturis Sacris & perpetuâ Ecclesiæ traditione fundatam. Legitur enim Joan. 15. *Sine ne nihil potestis facere.* Item Joan. 6. *Nemo potest venire ad me, nisi pater, qui misit me, traxerit eum.* Item 2. Cor. 3. 5. *Non quòd sufficientes simus cogitare aliquid à nobis, quasi ex nobis. Sed sufficientia nostra ex Deo est.* Item Proverb. 10. *Voluntas præparatur à Domino.*

Quæcumque contra nostram assertionem objiciuntur, ad quatuor capita revocat Sanctus Thomas 1. 2. q. 109. a. 6. ubi ait: *Ad sextum sic proceditur. Videtur quòd homo possit se ipsum ad gratiam præparare per se ipsum absque exteriori auxilio gratiæ. Nihil enim imponitur homini, quòd sit ei impossibile. Sed Zachar. 1. dicitur: convertimini ad me, & ego convertar ad vos. Nihil autem est aliud se ad gratiam præparare, quàm ad Deum converti. Ergò videtur, quòd homo per se ipsum possit se ad gratiam præparare absque auxilio gratiæ.*

Præterea, homo se ad gratiam præparat

parat faciendo quod in se est, Deus ei non denegat gratiam. Dicitur enim Matt. 7. quod Deus dat spiritum bonum petentibus se. Sed illud in nobis esse dicitur, quod est in nostra potestate. Ergo videtur, quod in nostra potestate sit constitutum, ut nos ad gratiam præparemus.

Præterea, si homo indiget gratia ad hoc, quod præparet se ad gratiam, præparatione indigebit natura ad hoc, quod præparet se ad illam gratiam; & sic procedetur in infinitum, quod est inconueniens: ergo videtur standum in primo, ut scilicet homo sine gratia possit se ad gratiam præparare.

Præterea, Proverb. 10. dicitur, quod hominis est præparare animum: sed illud dicitur esse hominis, quod per se ipsum se possit ad gratiam præparare.

Ad primum ergo dicendum (ut respondet S. Thomas) quod conversio hominis ad Deum fit quidem per liberum arbitrium, & secundum hoc homini præcipitur, quod se ad Deum convertat: sed liberum arbitrium ad Deum converti non potest, nisi Deo ipsum ad se convertente; secundum illud Jerem. 31. Converte me, & convertar; quia tu Dominus Deus meus. Et Threnorum ultimo, Converte nos, Domine, ad te, & convertemur.

Ad secundum dicendum, quod nihil homo potest facere, nisi à Deo moveatur, secundum illud Joan. 15. Sine me nihil potestis facere: & ideo cum dicitur homo facere, quod in se est; dicitur, hoc est in potestate hominis, secundum quod est motus à Deo.

Ad tertium dicendum, quod illa obiectio procedit de gratia habituali, ad quam requiritur aliqua præparatio;

quia omnis forma requirit susceptibile dispositum: sed hoc, quod homo moveatur à Deo, non præexigit aliquam aliam motionem, cum Deus sit primum movens: unde non oportet abire in infinitum.

Ad quartum dicendum, quod hominis est præparare animum, quia hoc facit per liberum arbitrium: sed tamen hoc non facit sine auxilio Dei moventis, & ad se attrahentis, ut dictum est.

XIII. PROPOSITIO.

Aliqua forma, sive actus adveniens, aut intrinsecus supernaturalis est, aut non-nisi extrinsecus. Forma adventitia tum extrinsecus solum supernaturalis est, cum in se est ita naturalis, ut ab aliqua re supernaturali, tamquam à principio extrinseco pendeat, & ad aliquem finem supernaturalem, sibi extrinsecum, referatur. Sic Theologia est scientia supernaturalis, eò quod à fide & à cognitione rerum revelatarum pendeat, & ad supernaturalem beatitudinem, veluti ad finem à fide assumptum, tendat. Intrinsecus autem supernaturalis est adventitia forma, sive actus, sive modus substantialis, cum non ab extrinseco tantum, sed in se revera supernaturalis est. Quales sunt, tum visio beatifica & hypostatica unio, in quibus Deus, ut in se est, communicatur; tum virtutes Theologicae, & dona Spiritus Sancti, virtutesque morales infusæ, & eorum habituum actus: quæ omnia ex propria quadam & formali ratione, ad assequendam ipsius Dei, ut in se est, communicationem & possessionem referuntur. Præter illa autem, quæ secundum

entitatem *supernaturalia sunt, alia nonnulla reperiuntur, quæ cum ad nullam Dei, ut in se est, communicationem ordinentur, quoad modum dumtaxat, quo supra naturæ create vires fiunt, supernaturalia sunt; qualia censentur multa miracula, quæ nonnisi virtute divinâ, supra usitatum na-*

turæ modum & ordinarias ejus leges à Deo constitutas perpetrantur.

Hinc aliud vocant *supernaturale quoad entitatem & qualitatem intrinsicam, quod etiam interdum dicitur supernaturale quoad substantiam; aliud verò supernaturale quoad modum non quoad entitatem.*

D E

SUPERNATURALITATE, FIDEI, SPEI, ET CHARITATIS.

ASSERTIO.

CUM habitus, tum actus Fidei, Spei, & Charitatis, in se ipsi absolute supernaturales sunt.

Sic docet S. Thomas & in 2^a. 2^æ. ubi de illis virtutibus nominatim differit, & in 1^a. 2^æ. q. 62. art. 1. quo in loco virtutes theologicas dari ostendit hâc ratiocinatione.

Respondeo dicendum, quod per virtutem perficitur homo ad actus, quibus in beatitudinem ordinatur. Est autem duplex hominis beatitudo, sive felicitas. Una quidem proportionata humane naturæ, ad quam scilicet homo pervenire potest per principia suæ naturæ. Alia autem est beatitudo naturam hominis excedens, ad quam homo solâ divinâ virtute pervenire potest secundum quamdam divinitatis participationem, secundum quod dicitur 2. Petri 1. quod per Christum facti sumus consortes divinæ naturæ. Et quia hujusmodi beatitudo proportionem humane naturæ excedit, principia naturalia hominis, ex quibus procedit ad benè agendum secundum suam proportionem, non sufficiunt ad ordinandum hominem in beatitudinem prædictam: unde oportet,

quod superaddantur homini divinitus aliqua principia, per quæ ita ordinetur ad beatitudinem supernaturalem, sicut per principia naturalia ordinatur ad finem connaturalem, non tamen absque adjutorio divino: & hujusmodi principia virtutes Theologicæ dicuntur; tum quia habent Deum pro objecto, in quantum per eas rectè ordinamur in Deum; tum quia à solo Deo nobis infunduntur; tum quia solâ divinâ revelatione in Sacra Scriptura hujusmodi virtutes traduntur.

Omnes igitur virtutes theologicæ in Deum tendunt, ut est supernaturalis beatitudinis objectum, hoc est, ad Deum, ut in se est, aliquando possidendum ordinantur; siquidem per solam beatitudinem supernaturalem, Deus, qualis in se est, possidetur, neque aliter Deus est primum supernaturalis beatitudinis objectum, nisi ut in se ipse summè bonus est, quemadmodum Caietanus interpretatur in 2^a. 2^æ. q. 23. a. 4. Scito, inquit, quod bonum divinum, in quantum beatitudinis objectum, habere specialem rationem boni, potest intelligi duplici-

ter. Primò, ut una particularis ratio distinguitur contra aliam particularem: verbi gratià, ut sapientia distinguitur à potentia, & sic non est verum, quòd bonum divinum, ut objectum beatitudinis, habet specialem rationem homi. Deus autem non com-

explicant alii celeberrimi ejus interpretes. Consulatur etiam Sylvius in eundem S. Thomæ locum. Itaque cum S. Thomas docet virtutes theologicas in Deum tendere, ut est beatitudinis supernaturalis objectum,

ARTICULUS PRIMUS.

Quomodo actus Fidei propriâ suâ ratione supernaturalis sit?

CONCLUSIO.

Fidei divinæ assensus, tum ratione primarii sui objecti, quod est Deus, sicut in se est, aliquando videndus, seu clarè & perspicuè in altera vita cognoscendus, in hac autem mortali vita per divinam revelationem; tum ex propria ratione, quâ propter divinam revelationem, quibuscumque rebus à Deo revelatis, licet obscurè cognititis, firmissimè assentimur, intrinsecè supernaturalis est.

Hæc assertio duas partes complectitur. Primò quidem omnes consentiunt, Fidem per se tendere ad assequendam cognitionem ipsius Dei, ut in se est, aliquando videndi. Itaque inter naturalem cognitionem, quam de Deo habemus, & Fidem, hoc præcipuè interest, quòd naturalis ratio propriis viribus relicta, tendere non possit ad videndū Deum, ut in se est. Naturaliter enim Deum cognoscere non possumus, nisi ex ipsius effectis, & per aspectabilia mundi, in quibus divinas perfectiones, tamquam in speculo naturali contemplamur. At Fides tendit ad ipsum Deum, qualis per se est, in cœlo videndum. Etenim divina revelatio, in qua Fides nititur, est veluti supernaturale speculum, per quod naturæ divinæ arcana lumini naturali imper-

via nunc obscurè perspicimus, donec illucescat dies, quâ eadē facie ad faciem videbimus, quæ Fides nobis persuadet. Primarium igitur Fidei objectum est aliquid supernaturale. Propria autem ratio, in qua Fides nititur (divina scilicet revelatio) est etiam supernaturalis, ut satis patet. Denique summa Fidei divinæ firmitudo propter ipsam Dei revelantis auctoritatem est intrinsecè supernaturalis. Nam ad eliciendum actum divinæ Fidei propriè dictæ, requiritur animus erga auctoritatem divinæ revelationis ita benè affectus, ut rebus omnibus à Deo revelatis, quantamlibet contra alias res lumine naturali notas repugnantiam habere videantur, firmitus tamen assentiatur propter auctoritatem ipsius Dei revelantis, quàm vel evidentissimis principiis lumine naturali notis: quod naturaliter fieri nequit.

Objicies 1°: Solâ ratione naturali satis cognoscitur, Deum esse primam veritatem, qui nec falli possit, nec ullatenus fallere, cùm loquitur. Hoc autem principio naturaliter cognito, nihil repugnat, animum divinæ revelationi naturaliter assentiri, atque adeò rebus revelatis. Quisquis enim solâ naturali ratione certo principio, ex quo aliqua conclusio evidenter de-

ducitur, assentiri potest, conclusioni etiam ex illo principio deductæ, naturali virtute assentiri poterit. Veritas autem rerum omnium revelatarum ex illo principio naturaliter cognito, *Deus est prima & summa veritas*, &c. perspicuè eruitur.

pondemus hoc modo: veritas rerum revelatarum ex illo principio naturaliter cognito, *Deus est prima veritas*, eruitur, id est, *partim* eruitur, concedimus; id est, *omnino* eruitur, quasi verò non sit alterum principium, à quo veritas rerum revelatarum pari-

cognitis repugnare videantur / quàm firmiter assentitur vel evidentissimis principiis lumine naturali notissimis.

Obijcies 2º. Multis rebus à Deo revelatis ob divinam revelationem in Scriptura Sacra expressam, naturaliter assentitur. Heretici. Atqui

assentiamur, quàm primis principiis per se evidentissimis, quæ falsa esse omnino repugnat.

Respondemus, nonnullos quidem Theologos reperiri, qui sic censeant *in mera speculatione*, at eosdem tamen *in actu exercitio* & reipsâ prop-

non esset humanæ naturæ proprium. Atqui, *posse habere fidem*, naturæ hominum proprium est: nam ex S. Augustino in lib. de Prædest. SS. c. 5. *posse habere Fidem, sicut posse habere Charitatem, naturæ est hominum: habere autem Fidem, quemadmodum habere Charita-*

turæ indebitum compleatur) non esset humanæ naturæ proprium, negamus. Ad assumptionem eâdem distinctione respondemus. Nimirum posse habere fidem, potentiâ inchoatâ & imperfectâ, non autem absolutâ & perfectâ, naturæ hominum proprium

turalis est ex propria ratione, qua in Deum, tamquam in summum nostrum bonum fertur. Spes enim essentialiter includit amorem Dei, tamquam summi nostri boni visione beatificandi. Hic autem amor, ex pro-

si Deus nollet se hominibus communicare amore beatifico perfruendum, nulla foret supernaturalis illius & excellentis Charitatis amicitia hominum erga Deum. Quare S. Thomas multis in locis ait amicitiam Charitatis fundari super communicationem hanc

PRIMUM CONSECTARIUM.

Jure ac meritò à Romanis Pontificibus, Pio V. & Gregorio XIII. damnata est hæc 23^a. è propositionibus Baii, nimirum : absurda est eorum senten-

turalem, alterum supernaturalem, sanè ex ejus doctrina conficitur, eum modum, quo Angeli, & primus homo, Deo adhærebant, naturalem fuisse (ut ipse Baius disertis verbis docet in cap. 6°. de prima hominis justitia.) Atqui Deo adhærebant per Fidem

causas rebus creatis inditas, regulariter & modo nobis quotidiano, usu manifeste generantur? Ego sanè non-nisi in posterioribus his effectibus eam ponendam esse sentio. De qua re etiam non video, quis umquam dubitare potuisset,

*est, supernaturalitatem evertit Jan-
senius, sibi que ipse contradicit, cum
in lib. 1. de statu puræ naturæ cap. xi.
sic docet: Quapropter si Dei propter
Deum dilectio in nobis esse non po-
test, nisi per gratiam Dei, & creatu-*

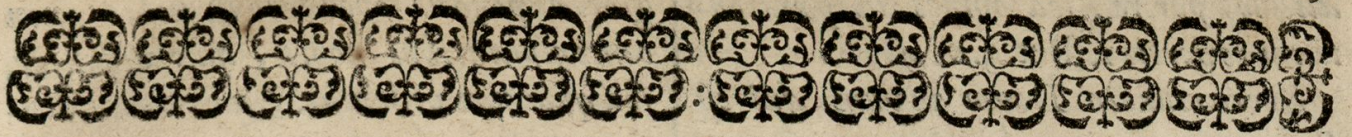
jactat sibi favere S. Augustinum, cu-
 jus testimonia in perversum sensum
 contra mentem S. Augustini detor-
 quere solet. Divus enim Thomas ap-
 primè noverat S. Augustini & alio-
 rum Ecclesiæ Patrum de amore De-
 debuisse. Idem asserit capite 170.
 ubi dicit dilectionem Dei super om-
 nia Creatori suo à creatura deberi,
 non ex gratiæ statu, sed ex ipsa divi-
 næ imaginis institutione, quæ, salvà na-
 turâ ejus, tolli nequit: nec nobis ex re-

cæterisque attributis omnibus, ipsi denique misericordiae, & liberalitati, quæ quàm maximè gratuite sunt operationis, &c. Quando igitur istis modis, vel sibi, vel sapientiæ suæ, vel aliis attributis Deus quidpiam debet, ne vi-

nem Dei beatificam expetere posse. Hujusmodi enim appetitus elicitos versari posse in rebus indebitis, imò impossibilibus, nemini dubium est. Ex quo inferre hujusmodi visionem esse naturalem homini, seu naturali-

justitiæ debitum Charitati conveniet?
Prætereà in locis retrò citatis Janse-
nius negat, castum amorem, quo
Deo propter ipsum adhæremus, ali-
quid esse *naturæ superadditum*, aut
ex gratiæ statu proficisci, sed istam
obligationem diligendi Deum in ex-

telligendi & volendi creaturæ ratio-
nali debita est ex immutabili & neces-
sario divinæ Sapientiæ ordine: Ergo
non est debita ex ipso jure naturæ.
Exemplum autem gratiæ sufficientis,
quam homini aliquatenus debitam
esse ad implenda Dei præcepta. Sol-

SELECTA QUÆDAM SCRIPTURÆ LOCA
De iis Mysteriis, in quibus supernaturalitas præcipuè elucet,

aliquos perire, sed omnes ad pœnitentiam reverti. 2. Pet. 3. v. 9.

Speramus in Deum vivum, qui est Salvator omnium hominum, maximè fidelium. 1. ad Timoth. 4. v. 9.

§. 2.

gloriæ pondus operatur in nobis; non contemplantibus nobis, quæ videntur, sed quæ non videntur. Quæ enim videntur, temporalia sunt: quæ autem non videntur, æterna sunt. Scimus enim, quoniam si terrestris domus nostra hujus habitationis dissolvatur, quòd ædifica-

voluptatem Domini, & visitem Templum ejus. Ps. 26. v. 4.

Tibi dixit cor meum, exquisivit te facies mea, faciem tuam, Domine, requiram. Ps. 26. v. 8.

Satiabor cum apparuerit gloria tua. Ps. 16. v. 15.

barum citò decident... qui malignantur, exterminabuntur: sustinentes autem Dominum ipsi hereditabunt terram. Et adhuc pusillum, & non erit peccator, & quæres locum ejus, & non invenies. Ps. 36.

Quare ergo impii vivunt, sublevati

tiæ ejus, & cum eo in pulvere dormient.... divitias, quas devoravit, evomet, & de ventre illius extrahet eas Deus.... luet, quæ fecit omnia, nec tamen consumetur. Juxta multitudinem adinventionum suarum, sic & sustinebit. Job. 20. v. 4. & cap. 18.

tem, & in loco justitiæ iniquitatem, & dixi in corde meo, justum & impium judicabit Deus, & tempus omnis rei tunc erit. Eccli. 3. v. 16.

Cuncta quæ fiunt, adducet Deus in judicium pro omni errato, sive bonum, sive malum illud sit. Eccli. 12. v. 14.

tentes enim potenter tormenta patientur. Non enim subtrahet personam cuiusquam Deus, nec verebitur magnitudinem cuiusquam, quoniam pusillum & magnum ipse fecit, & equaliter cura est illi de omnibus.... & nunc, Reges intelligite; erudimini, qui iudi-

stantia mea apud te est. Psal. 38. v. 6. 7.

Homo natus de muliere, brevi vivens tempore, repletur multis miseriis. Qui quasi flos egreditur, & conteritur, & fugit velut umbra, & numquam in eodem statu permanet, & dignum ducis super huiusce modi aperire oculos

ALTERUM CAPUT.

DE INCARNATIONE VERBI DIVINI

ex mortuis : ut sit in omnibus ipse primatum tenens. Quia in ipso complacuit omnem plenitudinem inhabitare : & per eum reconciliare omnia in ipsum, pacificans per sanguinem crucis ejus, sive quæ in terris, sive quæ in cælis sunt. Ad Coloss. 1. à versu 15. ad 21.

Deus in nobis : quoniam cum adhuc peccatores essemus, secundum tempus, Christus pro nobis mortuus est : multo igitur magis nunc justificati in sanguine ipsius, salvi erimus ab ira per ipsum. Si enim cum inimici essemus, reconciliati sumus Deo per mortem Filii ejus :

in Christo (cujus gratià estis salvati) & conresuscitavit, & consedere fecit in cœlestibus in Christo Jesu: ut ostenderet in sæculis supervenientibus abundantes divitias gratiæ suæ in bonitate super nos in Christo Jesu. Gratia enim estis salvati per fidem, & hoc non ex

Gratias agentes Deo Patri, qui dignos nos fecit in partem sortis Sanctorum in lumine: qui nos eripuit de potestate tenebrarum, & transtulit in regnum Filii dilectionis suæ; in quo habemus Redemptionem per sanguinem ejus, remissionem peccatorum. Ad Coloss.

Estote ergo imitatores Dei, sicut filii charissimi: & ambulate in dilectione, sicut & Christus dilexit nos, & tradidit semetipsum pro nobis oblationem & hostiam Deo, in odorem suavitatis. Ad Ephes. 5. v. 1.

Omne quodcumque facitis in verbo aut in opere omnia in nomine Domini

sumus cum illo per Baptismum in mortem: ut quomodo Christus surrexit a mortuis per gloriam Patris, ita & nos in novitate vitæ ambulemus. Si enim complantati facti sumus similitudini mortis ejus, simul & Resurrectionis erimus. Ad Rom. 6. v. 3.

Benedictus Deus & Pater Domini

L OUIS, par la grace de Dieu, Roy de France & de Navarre : A nos amez & feaux Conseillers, les Gens tenans nos Cours de Parlement, Maistres des Requestes ordinaires de nôtre Hôtel, Grand Conseil, Baillifs, Sénéchaux, Prevosts, leurs Lieutenans, & à tous autres nos Justiciers qu'il appartiendra : Salut. Notre bien amé *Charles Dupleffis d'Argentré*, Docteur en Theologie, de la Faculté de Paris, & de la Maison de Sorbonne, & Abbé de l'Abbaye de Sainte Croix de Guingamp-en Bretagne; Nous a fait remontrer qu'il a composé un Traité intitulé *de Supernaturalitate*, qu'il desireroit donner au Public, & de le faire imprimer à cet effet, s'il Nous plaisoit de le lui permettre par nos Lettres sur ce necessaires, qu'il Nous a tres-humblement fait supplier de lui accorder. A ces causes, voulant favorablement traiter l'Exposant, Nous lui permettons par ces Presentes de faire imprimer, vendre & débiter dans tous les lieux de Nôtre Royaume ledit Traité, *de Supernaturalitate*, de telle marge, Volume, caractere, & autant de fois que bon lui semblera l'espace de trois années consecutives, à commencer du jour & datte des Presentes; pendant lequel tems Nous faisons défeniës à toutes sortes de personnes d'en introduire dans nôtre Royaume aucun Exemplaire d'impression Etrangere, à la charge qu'il sera mis deux Exemplaires de ce Traité dans nôtre Biblioteque publique, un en celle du Cabinet de Nos Livres dans Nôtre Château du Louvre, & un dans la Biblioteque de nôtre tres-cher & feal Chevalier, Chancelier & Garde des Sceaux de France, Commandeur de nos Ordres, avant que de l'exposer en vente, à condition aussi que l'impression sera faite en beau caractere sur de bon papier, dans Nôtre Royaume, & non ailleurs, conformément aux Réglemens de la Librairie & Imprimerie, à peine de nullité des Presentes; lesquelles seront registrées sur le Registre de la Communauté des Imprimeurs-Libraires de nôtre bonne Ville de Paris, dans trois mois du jour de leur datte. Si vous mandons & enjoignons que du contenu en icelles vous fassiez jouir pleinement & paisiblement ledit Exposant, ou ceux qui auront droit de lui, sans souffrir qu'il soit fait aucun empêchement. Voulons aussi que la copie des Presentes qui sera imprimée au commencement ou à la fin dudit Traité, soit tenuë pour dûëment signifiée; & qu'aux copies collationnées par l'un de nos amez & feaux Conseillers & Secretaires foy y soit ajoutée comme à l'Original: Commandons au premier nôtre Huissier ou Sergent sur ce requis, de faire pour l'exécution d'icelles tous actes necessaires sans de mander autre permission, nonobstant clameur de Haro, Chartre Normande, & Lettres à ce contraires. Car tel est nôtre plaisir. Donné à Versailles le treizième jour de Février, l'an de grace mil sept cens sept, & de nôtre Regne le soixante-quatre, *Signé*, par le Roy en son Conseil. LE PETIT. Et scellé.

Il est ordonné par Edit de sa Majesté de 1686. & Arrest de son Conseil, que les Livres dont l'Impression se permet par chacun des Privileges, ne seront vendus que par un Libraire ou Imprimeur.

Registré sur le Registre n°. 2. de la Communauté des Libraires & Imprimeurs de Paris, page 179. n°. 180. conformément aux Réglemens, & notamment à l'Arrest du Conseil du 13. Aoust 1703. A Paris ce 14. Mars 1707. Signé, GUERIN, Syndic.